

Nr 21.

Ankom till riksdagens kansli den 2 februari 1943 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående utgifter å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43, i vad propositionen avser handelsdepartementets verksamhetsområde.

(1:a avd.)

Driftbudgeten.**Tionde huvudtiteln.**

1:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Anskaffning av vissa maskiner.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 10, punkt 1, sid. 87 och 88 av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen att till Flygtekniska försöksanstalten: Anskaffning av vissa maskiner å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

I skrivelse den 28 augusti 1942 har *styrelsen för flygtekniska försöksanstalten* framhållit, att det under den tid försöksanstalten varit i verksamhet visat sig, att verkstadsavdelningens maskinutrustning vore otillräcklig för utförande inom rimlig tid av förekommande arbeten. För avhjälpande av denna brist erfordrades vissa i skrivelsen angivna maskiner. Kostnaderna för dessa hava beräknats till i runt tal 28,000 kronor.

Departementschefen har med hänvisning till angelägenheten av att flygtekniska försöksanstaltens verksamhet under nuvarande förhållanden bedrivs så effektivt som möjligt tillstyrkt, att medel för ändamålet ställas till förfogande i enlighet med det avgivna förslaget.

Utskottet, som i likhet med departementschefen funnit angeläget, att flygtekniska försöksanstaltens maskinutrustning kompletteras, tillstyrker den äskade medelsanvisningen för ändamålet.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Anskaffning av vissa maskiner* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 28,000 kronor.

2:o) **Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning m. m. av byggnad för en höghastighetstunnel.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 2, sid. 88—90) att till Flygtekniska försöksanstalten: Utrustning m. m. av byggnad för en höghastighetstunnel å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 317,000 kronor.

Styrelsen för flygtekniska försöksanstalten har i skrivelse den 28 augusti 1942 anmält, att ett trängande behov föreläge för svensk flygindustri att för vissa undersökningar hava tillgång till en s. k. höghastighetstunnel, och att förslag till en sådan tunnel för det dåvarande vore under utarbetande inom byggnadsstyrelsen och försöksanstalten.

I skrivelse den 29 september 1942 har anstaltsstyrelsen sedermera anmält, att den dåmera avslutade utredningen utvisade ett medelsbehov för utförande av byggnad för höghastighetstunneln samt för anskaffning av inredning och utrustning av 497,000 kronor, därav 180,000 kronor för byggnaden samt 317,000 kronor för inredning och utrustning.

Av handlingarna i ärendet inhämtas, bland annat, att enligt verkställda beräkningar höghastighetstunneln kommer att efter färdigställandet draga vissa till 70,000 kronor uppskattade årskostnader, därav 22,200 kronor i löner till tre befattningshavare och 47,800 kronor i omkostnader.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande.

De höga hastigheter, som numera förekomma inom flygtekniken, särskilt vid störtdykning, ställa utomordentligt stora krav på flygmaterielen. För ett vetenskapligt studium av de problem, som härmed äga sammanhang, använder man sig utomlands av s. k. höghastighetstunnlar, i vilka — vanligen medelst elektriska fläktanordningar — mycket höga vindhastigheter kunna åstadkommas och samtidigt undersökningar i olika hänseenden verkställas å i tunnlar anbragta flygplansmodeller.

Någon dylik höghastighetstunnel finnes icke för närvarande i Sverige. Enligt min mening, vars riktighet torde bestyrkas av utredningen i detta ärende, är det nödvändigt att denna brist i vår tekniska utrustning med det snaraste fyllas. Tvekan lär icke heller kunna råda därom, att tunneln bör förläggas till flygtekniska försöksanstalten. Jämväl i fråga om de detaljer, som avse byggnad och utrustning för höghastighetstunneln, kan jag ansluta mig till det föreliggande förslaget, vilket synes upprättat med beaktande av kraven å såväl ändamålsenlighet som sparsamhet. Jag tillstyrker sålunda, att medel anvisas i enlighet med vad anstaltsstyrelsen föreslagit. Den vid bifall härtill erforderliga medelsanvisningen uppgår till sammanlagt 497,000 kronor, därav 180,000 kronor för själva byggnaden och 317,000 kronor för dess inredning och utrustning. Då det är av vikt, att arbetena snarast igångsättas, synas beloppen nu böra äskas å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43.

Enär tunneln icke torde bli färdig att tagas i bruk förrän efter utgången av nästa budgetår, lär anledning saknas att nu taga närmare ställning till frågan om driftkostnaderna för densamma.

Jag ämnar under kapitalbudgeten, Statens allmänna fastighetsfond, göra framställning om medelsanvisning till byggnaden.

Med tillstyrkande av Kungl. Maj:ts förslag under förevarande punkt får utskottet, som i det följande föreslår riksdagen bifalla Kungl. Maj:ts förslag om medelsanvisning till byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten, hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Flygtekniska försöksanstalten: Ut-rustning m. m. av byggnad för en höghastighetstunnel* å till-läggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett re-servationsanslag av 317,000 kronor.

3:o) **Lotsverket: Avlöningar till befattningshavare hos lotsstyrelsen.** I en-lighet med Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3, sid. 90 och 91), som äger samband med att en ledigbliven ordinarie byråingenjörsbefattning i lönegraden A 24 under innevarande budgetår skall ersättas med en befattning för icke-ordi-narie tjänsteman i avvaktan på att den ledigblivna ordinarie befattningen förändras till en assistentbefattning i lönegraden A 14, hemställer utskottet,

att riksdagen må medgiva, att den i avlöningsstaten för lots-styrelsen upptagna anslagsposten avlöningar till icke-ordinarie personal må för budgetåret 1942/43 överskridas med högst 3,500 kronor.

Kapitalbudgeten.

Statens allmänna fastighetsfond.

4:o) **Byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstal-ten.** I propositionen nr 2 har Kungl. Maj:t (bilaga 18, punkt 1, sid. 171 av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 4 januari 1943) föreslagit riksdagen att till Byggnad för en höghastighets-tunnel vid flygtekniska försöksanstalten å tilläggsstat till riksstaten för bud-getåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

Under åberopande av vad som anförts under punkten 2 i förevarande ut-låtande, får utskottet i enlighet med Kungl. Maj:ts förslag under denna punkt hemställa,

Utskottet.

att riksdagen må till *Byggnad för en höghastighetstunnel vid flygtekniska försöksanstalten* å tilläggsstat till riksstaten för budgetåret 1942/43 anvisa ett reservationsanslag av 180,000 kronor.

Fonden för låneunderstöd.

5:o) **Lån till Svenska skifferoljeaktiebolaget.** Beträffande Kungl. Maj:ts förslag (punkt 2) om anslag till ifrågavarande ändamål avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Fonden för statens aktier.

6:o) **Förvärv av aktier i Aktiebolaget tipstjänst.** I fråga om Kungl. Maj:ts förslag (punkt 3) om anslag till förevarande ändamål avgiver utskottet framdeles under riksdagen utlåtande, vilket härmed

anmäles.

Stockholm den 2 februari 1943.

På statsutskottets vägnar:

CONRAD JONSSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Joh. Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson*, *Torsten Ström*, *Lindström*, *Sven Larsson*, *Heiding*, *Magnusson*, *friherre De Geer*, *Björkman*, *Åqvist* och *Nisser*; samt

från andra kammaren: herrar *Jonsson* i Eskilstuna, *Törnkvist*, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästbol, *Ward*, *Persson* i Falla, *Isacsson*, *Hansson* i Rubbestad, *Persson* i Tidaholm, *Holmdahl*, *Nilsson* i Steneberg och *Pettersson* i Dahl.